

Maatschappelijke Ontwikkeling

Raadhuislaan 2, Oss
Telefoon 14 0412
Fax [0412] 64 26 05
E-mail gemeente@oss.nl
www.oss.nl

Postbus 5
5340 BA Oss

Wilt u bij uw reactie de datum van deze brief en ons kenmerk vermelden?

Datum	Ons kenmerk	Behandeld door	Doorkiesnummer
10 februari 2026		D. Goutier	
Onderwerp			Aantal bijlagen
Toekomstbeeld stappenplan Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties 2026-2030			2

Geachte raadsleden,

In 2023 heeft de gemeenteraad het regionaal Koersplan Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties vastgesteld. Vervolgens is een regionale werkgroep in 2023 gestart met de uitvoering van het Koersplan. De werkzaamheden van de werkgroep werden in 2024 stopgezet. Na een onderzoek naar de toedracht daarvan is in oktober 2024 geconstateerd dat de werkgroep in de bestaande vorm en met de bestaande governance niet verder kon.

Wat is de aanleiding voor deze informatie?

De regionale samenwerking binnen het programma Veiligheid in Afhankelijkheidsrelaties (ViA) bevindt zich nu op een kantelpunt. Uit onderzoek van Hiemstra & de Vries blijkt dat de huidige governancestructuur onvoldoende is toegerust om de ambities van het Koersplan ViA 2023 te realiseren. Vervolgens is een tweeledig advies uitgebracht over het vervolg, namelijk: breng meer inhoudelijke focus aan en wijzig de governancestructuur. Dit heeft twee documenten opgeleverd:

1. Toekomstbeeld stappenplan en advies ViA (bijlage 1)
2. Governancestructuur programma ViA (bijlage 2)

Wat is de kernboodschap?

Toekomstbeeld stappenplan en advies ViA

Op basis van het onderzoek heeft Hiemstra & de Vries geadviseerd om de ambitie voor ViA aan te passen. De reden daarvoor is tweeledig:

- De gestelde termijn voor het behalen van de ambitie (2028) was niet realistisch, gezien de actuele stand van zaken in de aanpak, zowel lokaal als regionaal.
- De ambitie weerspiegelde onvoldoende de actuele relevantie van het Toekomstscenario voor de aanpak van ViA.

Het advies is om de ambitie aan te passen en wel als volgt:

In 2030 is het Toekomstscenario geïmplementeerd en stopt het geweld na 70% van de meldingen Huiselijk geweld en Kindermishandeling.

Het is een stevige ambitie die het nodig maakt om binnen korte tijd een nieuwe aanpak te ontwikkelen en te borgen binnen de regio. Inhoudelijk houden we vast aan de eerder gestelde kaders vanuit de Visie Gefaseerd Samenwerken aan Veiligheid (GSV) en het landelijke Toekomstscenario.

We gaan eerst aan de slag met een stevige basisstructuur. Deze bestaat uit:

- Een goed functionerende meldstructuur op basis van de Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Een goede netwerksamenwerking op regionaal niveau met in ieder geval Veilig Thuis, de Gecertificeerde Instellingen en de Raad voor de Kinderbescherming.
- Een goede verbinding tussen de stevige lokale teams en de partijen in de regionale netwerksamenwerking op basis van de visie Gefaseerd Samenwerken voor Veiligheid en de TOP-3 methodiek;
- De beschikbaarheid van het juiste hulpaanbod voor inwoners die te maken krijgen met onveiligheid in relaties.

Met het op orde brengen van de basisstructuur ontstaat een duidelijke richting voor ViA. Vooralsnog krijgen een aantal acties uit het Koersplan ViA 2023 geen prioriteit. Het betreft activiteiten gericht op preventie, specifieke doelgroepen en de inzet van ervaringsdeskundigheid. Hoe belangrijk deze acties ook zijn we moeten eerst de basis op orde hebben in de regio.

Om de ambitie te realiseren bevat het toekomstbeeld een stappenplan. Hieronder een toelichting per stap:

Werken volgens de Meldcode

De Meldcode is een stappenplan voor het signaleren en melden van vermoedens van geweld of mishandeling bij Veilig Thuis. Alle professionals in o.a. gezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning en jeugdhulp moeten werken volgens de Meldcode als zij te maken krijgen met (vermoedens) van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hier vallen ook de professionals van de lokale teams en medewerkers van de gemeente Oss onder. We willen ernaar toe dat alle professionals van het lokale team en van de gemeente Oss over de benodigde kennis en vaardigheden beschikken omtrent de Meldcode. Concreet betekent dat het volgende:

- Het kunnen signaleren van risicofactoren;
- Het kunnen signaleren van onveiligheid;
- Het herkennen van risicogroepen;
- Het hebben van toegang tot een aandachtsfunctionaris voor advies en ondersteuning;
- Het hebben van toegang tot een gedragswetenschapper voor advies;
- In staat zijn om met de inwoners die het betreft de onveiligheid te bespreken;
- Oog hebben voor andere problemen dat specifiek de onveiligheid, die daar van invloed op kunnen zijn, zoals verslavings- en inkomensproblematiek;
- De weg weten – en ook benutten- naar Veilig Thuis voor het vragen van advies en het doen van een melding.

Het is een lokale verantwoordelijkheid om te zorgen dat alle professionals in de lokale teams en binnen de gemeente Oss in staat zijn om te handelen conform de Meldcode.

Stevige lokale teams op ViA

In 2025 is bij alle gemeenten in Noordoost-Brabant een Zelfscan Stevige Lokale Teams afgenomen. De zelfscan gaat in op de kennis, expertise en vaardigheden die nodig zijn in de lokale teams voor een goede aanpak van geweld in afhankelijkheidsrelaties. De Zelfscans laten zien dat een verbeter slag nodig is binnen de lokale teams. Wat hierin opvalt is dat de lokale teams binnen de gemeente Oss beter score ten opzichte van overige lokale teams binnen de regio. In het Toekomstbeeld stappenplan en advies ViA is een bijlage opgenomen met daarin alle zelfscans van de lokale teams.

Een stevig lokaal team op ViA is onderdeel van een Stevig Lokaal Team in de volle breedte van het sociaal domein, waar de komende jaren in Oss en in de regio naartoe wordt gewerkt. Voor het werken volgens de GSV is een aanvulling nodig op de huidige structuren. Dit om te kunnen komen tot daadwerkelijke deskundigheid en integraal handelen met het juiste mandaat.

Regionale netwerksamenwerking

Het toekomstscenario vraagt om een andere manier van samenwerking tussen Veilig Thuis (VT), Gecertificeerde Instellingen (GI's) en de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) onderling en tussen deze regionale partners en lokale teams. De afgelopen jaren is in het kader van het landelijke programma Toekomstscenario gewerkt aan het gedeeltelijk samenvoegen van (de functies en bevoegdheden van) VT, GI's en de RvdK op regionaal niveau in zogenaamde Regionale Veiligheidsteams. Deze ontwikkeling is echter stil komen te liggen door verschillen van inzicht tussen de betrokken partijen op landelijk niveau over de wenselijkheid hiervan en de vorm waarin dit zou moeten gebeuren. Voorlopig verandert er niets in de wettelijke taken en bevoegdheden van VT, GI's en RvdK. Om die reden spreken we van regionale netwerksamenwerking in plaats van regionale veiligheidsteam.

We willen eraan toe dat lokale teams, VT, GI's en de RvdK optimaal gebruik maken van elkaars bevoegdheden en expertise. Dat betekent o.a. dat zij geen casussen aan elkaar overdragen maar voegen de regionale partners expertise toe aan casussen waarover de veiligheidscoördinator in het lokale team regie voert.

Omdat er nog zoveel onduidelijk is kunnen we de uitwerking niet vormgeven in een regionale blauwdruk. De uitwerking geven we vorm in een ontwikkeltraject, waarin een speciaal daarvoor ingerichte ontwikkelruimte een cyclisch proces ontwerpen, uitproberen, evalueren, leren en aanpassen plaatsvindt.

Specialistische hulp

Een effectieve aanpak van onveiligheid in relaties vraagt om hulpaanbod dat aansluit op deze specifieke problematiek, dat kwalitatief op orde is en in voldoende mate beschikbaar. In de praktijk blijken gemeenten, en ook de regio als geheel, echter geen compleet zicht te hebben op:

- Welk aanbod specifiek nodig is in dit soort casuïstiek;
- Welk aanbod in de praktijk wordt ingezet;
- Wat de kwaliteit van dat aanbod is.

Dat wil niet zeggen dat er geen hulp wordt ingezet: dat gebeurt wel en veel. Alleen willen we onder andere duidelijkheid of het aanbod dat beschikbaar is aansluit op de problematiek.

We willen eraan toe dat duidelijk is welke hulp nodig kan zijn in situaties waarin sprake is van onveiligheid in relaties. Het gaat dan om hulp die specifiek gericht is (of gericht kan worden) op de onveiligheid en de relatiedynamiek die onveiligheid veroorzaakt, onderscheiden naar de verschillende fasen in GSV.

Governancestructuur programma ViA

In de periode 2026-2030 werkt een programmateam aan de uitvoering van het Toekomstbeeld, stappenplan & advies en de realisatie van de doelen. Dat gebeurt langs de volgende lijnen:

- **Ontwikkeling:** het ontwikkelen van eerste kaders, inrichten van een ontwikkelruimte waarin die kaders op een lerende manier worden getest en doorontwikkeld, begeleiden van die ontwikkeling en inventariseren en toetsen van het specialistische aanbod.
- **Monitoring:** het verder uitwerken van de huidige monitor op de zelfscan naar een monitor op alle doelen van het programma, het (laten) beheren van die monitor en het gebruiken van de informatie uit de monitor voor het aanjagen van de ontwikkeling.
- **Verbreding en borging:** door middel van continu overleg met de betrokken gemeenten en regionale partners vanaf het moment dat de kaders een eerste ontwikkelcyclus hebben doorgemaakt, werken aan verbreding van de toepassing van de nieuwe werkwijze naar (delen van) gemeenten en betrokken regionale partijen buiten de ontwikkelruimte. En met deze partijen op termijn werken aan borging van wat werkt binnen de vaste organisatiestructuren.

Het programmateam werkt projectmatig en zorgt voor een projectmatige uitwerking van de stappen die in het Toekomstbeeld, stappenplan & advies zijn omschreven.

We willen naar een krachtig regionaal programma waarin lokale en regionale inzet optimaal op elkaar aansluiten. Gemeenten behouden lokaal eigenaarschap en streven gezamenlijk naar regionale uniformiteit. Centrale sturing hierbij is wenselijk en wordt belegd bij de stuurgroep zorg en veiligheid. Dat wil zegen dat de stuurgroep zorg en veiligheid formeel verantwoordelijk wordt voor de aansturing van ViA. Dit doet zij naast het voeren van regie en samenwerking op complexe casuïstiek Zorg en Veiligheid.

In de nieuwe governancestructuur werken we met een stuurgroep zorg en veiligheid, bestuurlijk opdrachtgever ViA, gedelegeerd opdrachtgever, Programmamanager ViA en het Programmateam ViA. Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar bijlage 2 Governancestructuur programma ViA.

De burgemeester van Oss is een van de deelnemers van de stuurgroep zorg en veiligheid. Drie keer per jaar komt de stuurgroep zorg en veiligheid bijeen en vergaderen zij over de

twee onderwerpen, namelijk: ViA en Regie en samenwerking complexe casuïstiek zorg en veiligheid.

Wat zijn de gevolgen?

Voor inwoners: Zij krijgen één vaste contactpersoon binnen het lokale team, een veiligheidscoördinator, die deskundig is op ViA en werkt volgens de visie Gefaseerd samenwerken voor Veiligheid (GSV) en de Top-3 methodiek, en gemandateerd is om regie te voeren. Dit zorgt voor continuïteit en duidelijkheid totdat duurzame veiligheid is bereikt.

Voor lokale teams: Er komt een structurele versterking van kennis en mandaat. Teams moeten voldoen aan eisen van deskundigheid, werken volgens de Meldcode en beschikken over aandachtsfunctionarissen en gedragswetenschappers.

Voor regionale samenwerking: Partners zoals Veilig Thuis, GI's en RvdK gaan intensiever samenwerken in een ontwikkeltraject, zonder casusoverdracht maar door expertise toe te voegen. Dit vraagt om een cultuurverandering en nieuwe werkprocessen.

Voor hulpaanbod: Gemeenten en regio moeten inzicht krijgen in het benodigde specialistische aanbod en de kwaliteit daarvan. Dit kan leiden tot herziening van contracten en investeringen in specifieke hulpvormen.

Voor governance en beleid: De ambitie wordt verlengd tot 2030, wat betekent dat beleidscycli, subsidies (zoals bij Ons Welzijn) en monitoring hierop moeten worden aangepast. Ook verschuift prioriteit: eerst basis op orde, daarna preventie en ervaringsdeskundigheid.

Voor uitvoering en kosten: Extra scholing, mandatering en ontwikkelruimte zijn nodig. Dit kan leiden tot hogere kosten op korte termijn, maar is noodzakelijk om de lange termijn ambitie (70% reductie van geweld na meldingen) te realiseren.

Wat is het vervolg?

Het schema hieronder laat zien hoe het tijdpad van de beschreven activiteiten eruit dient te zien wil het beoogde effect in 2030 zichtbaar zijn.

Elk jaar informeren we de gemeenteraad over de voortgang van de aanpak.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Oss,
Namens dezen,

H. Reints
Secretaris

F.T. de Jonge
Burgemeester

Samenvatting

De gemeente Oss en haar partners werken aan veiligheid in afhankelijkheidsrelaties, zoals huiselijk geweld en kindermishandeling. Het huidige plan bleek niet effectief, daarom is de ambitie aangepast: in 2030 moet het landelijke toekomstscenario zijn ingevoerd en geweld stoppen na zeventig procent van de meldingen. De komende jaren ligt de focus op het versterken van lokale teams, betere samenwerking met regionale partners en het op orde brengen van specialistische hulp. Gemeenten behouden lokaal eigenaarschap, maar werken samen in een regionaal programma onder centrale sturing. Dit vraagt om extra scholing, nieuwe werkprocessen en investeringen, zodat inwoners één deskundige contactpersoon krijgen en duurzame veiligheid wordt bereikt.